

Iskajta vsak četrtek in
velja s poštno vred ali
v Mariboru s pošilja-
njem na dom za celo le-
to 82 D, pol leta 16 D,
četrta leta 8 D. Izven Ju-
goslavije 56 D. Naroč-
nika se pošlje na uprav-
ništvo »Slov. Gospodar-
ja« v Mariboru, Koroš-
ka cesta 5. List se do-
pošilja do odpovedi.
Naročnina se plačuje v
naprej. — Telefon inter-
urban št. 113.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5.
Rokopisi se ne vračajo.
Upravništvo sprejema
naročnino, inserate in
reklamacije.

Cene inseratom po do-
govoru. Za večkratne
oglasne primeren popust.
Nezaparte reklamacije so
poštne proste.

Cekovni račun poštnega
urada Ljubljana 10.602.
Telefon interurb. št. 113.

37. številka.

MARIBOR, dne 27. avgusta 1925.

59. letnik.

Trgovina z načeli in vestjo.

Živimo v dobi silno umazanih kupčij z načeli in vestjo. Radič je vsa načela svoje dosedanje sedemletne politike označil za navadno taktiko ali za agitacijo v svrhu pridobivanja čim večjega števila pristašev in danes se s svojo staro zgovornostjo zavzema za vse to, kar sta Pašič in Pribičević namenila Hrvatom in Hrvatski ter celi Jugoslaviji. Ta čudovita politična sprememba in načelna prelevitev ima gotove, prav izdatne koristi za Radiča in njegov štab, potrebe in zahteve širokega ljudskega sloja so pa tej družbi deveta briga.

Pri umazani kupčiji in trgovini je vedno tako, da se mala družba okoristi ter potem še postavlja s sramotnim načinom in s sramotnimi dejanji, po katerih so se te koristi na škodo vseh drugih dosegle. Radičeva politična kupčija z radikali je danes silno privlačljiva za vse politično nečiste elemente. Ta politična kupčijska pogodba je pravi pivnik, ki popije vse tinte madeže.

Iz RR politične kupčije posnemajo gotovi ljudje tudi pri nas v Sloveniji navodila in merila za novo politiko — za politiko vseh kupčijskih in mešetarskih sleparij in brez vsake trohice poštenja.

V eni od zadnjih števil »Kmetijskega lista« se najde za to eden najboljših primerov ali posebno dober vzorec. Gre namreč za pomoč štajerskim posojilnicam, ki so bile do prevrata včlanjene pri graški »Zvezi«. Finančni minister je namreč kot prvi obrok pomoči določil 500.000 dinarjev in sedaj stoji v »Kmetijskem listu«, da je izposloval to — »tovariš« Pucelj. Celi Sloveniji in vsem prizadetim je dovolj dobro znano, da se za pomoč štajerskim posojilnicam že ves čas najodločneje potegujejo poslanci Jugoslovanskega kluba. Iz tega se da sklepati, da je finančni minister z malo prvo pomočjo končno vendarle zadostil tem tako silno upravičenim in vstrajnim zahtevam.

Samostojneži ali današnji »RR kmetijci« pa razglašajo to prvo malo in pozno pomoč kot svojo zaslug in predlagajo ob tej priliki še nov način političnega delovanja, odnosno zastopanja ljudskih interesov.

Samostojneži so se izkazali kot politični trgovci in skakalci prve vrste. Ob prvih volitvah so bili silno navdušeni člani enotne zemljoradniške stranke cele države, zelene internacionale itd., po volitvah v parlamentu so se pa hitro ločili od srbskih zemljoradnikov ter začeli politično trgovino na lastno pest z vnetim podpiranjem PP politike. Pri drugih volitvah obsojeni od slovenskih volilcev, so se zopet zatekli v zemljoradniški klub in tu je ostal Pucelj do RR strankarskega sporazuma. Ob tej priliki je Pucelj iz že gorečega opozicijskega naenkrat postal — vladinovec.

Primerno njegovim političnim skokom nam »Kmetijski list« sedaj razlaga nov način zastopanja ljudskih interesov.

Pucelj je baje pisal finančnemu ministru, da bo glasoval za dvanajstine, če bo finančni minister ob tej priliki dodelil pomoč štajerskim posojilnicam. Ko mu je minister odgovoril, da celi zadevi naenkrat ne more ugoditi, a da bo odredil prvi obrok pomoči, je Pucelj za dvanajstine glasoval in se smatra s tem za velikega dobitnika Slovenije.

Iz tega naj bi sledil nauk za slovenske poslance, naj z ministri in z vlado trgujejo: naj glasujejo za ogromna nova davčna bremena, da bodo od teh pridobili drobtinico za nekaj, kar bi bila vsaka poštna vlada že davno dolžna dati. Po naukih »Kmetijskega lista« ne velja načelno protestirati proti temu, da je Slovenija z davčnimi predpisi preobložena in da plačuje še ogromne milijonske svote nad vsemi predpisi, ampak za celo strašno deset in desetmilijonsko obremenitev je treba najprej glasovati, da potem finančni minister kot nagrado za to glasovanje odredi pol milijona za nekaj, kar bi bil moral že davno popraviti in pomagati.

Po teh naukih bi morali slovenski poslanci glasovati za nesrečni centralizem, da bi dobili kot nagrado kakega velikega župana — izvrševalca vseh nesrečnih centralističnih zakonov — po svoji volji in izbiri. Glasovati bi se moralo za vse silno pretrane izdatke za armado, da bi za nagrado tega glasovanja rekruti recimo v Ljubljani dobili boljše hrano in z zakonom itak že zajamčene dopuste.

Nauki političnih skakalcev in mešetarjev zavračajo brezobzirno vsako načelnost. V splošnem grajati slabo notranjo državno ureditev, slabo upravo, slabo davčno, finančno, trgovinsko politiko itd., ne gre, največ potrebno bi bilo, da se vsemu temu pritrjuje za male nagrade trenutne popustljivosti na vseh teh poljih za državo in narod pogubonosnega gospodarstva.

Učitelji te mešetarske politike očividno špekulirajo tudi s politično nepoučenostjo ljudstva. Vedno in vedno pridejo na to, da vprašujejo, zakaj pa Davidovič—Koroščeva vlada ni tega ali onega storila ali uredila? Skoraj štiri mesece je bila na krmilu, zakaj se vse to ni uredilo? Tako se vprašuje, obrekuje in slepomiši zlasti v zadevah finančnega značaja. Vse to se počenja v domnevanju, da ljudstvo ne pozna ustroja državne uprave. Politični špekulanti mislijo, da ljudstvo ne ve, da ima vse finančne zadeve v rokah finančni odbor, in da je bil ta odbor pod Davidovičevno vlado še v rokah radikalov in samostojnih demokratov, ker je bil sestavljen po poslovniku še tedaj, ko radičevcevi še ni bilo v parlamentu. Davidovičeva vlada je imela torej v finančnem odboru opozicijsko večino, ki je vse njene predloge

odbila ali pa odgodila. Ko je minil poslovni rok finančnega odbora in bi se bil moral sestaviti nov finančni odbor po pravi parlamentarni večini, je bila Davidovič—Koroščeva vlada že v ostavki in je danes navadna politična sleparija, če se govori o tem, da ta vlada teh in onih kreditov ni hotela odobriti in nakazati.

Navadna politična sleparija je tudi Radičev govorjenje, da bi morala opozicija v mnogih stvareh sodelovati z vlado, kakor je to v Angliji. Opozicija naj bi bila lojalna — naklonjena napram vladi, pravi Radič. V Angliji je pa tudi vlada naklonjena opoziciji in če opozicija iznese kak narodu koristen predlog, ga vlada tudi sprejme. Pri nas se pa vsi predlogi opozicije ne samo od PP, ampak tudi od RR vlade odbijajo in tako govori lahko samo politična sleparija o vzajemnosti med vlado in opozicijo in o tem, kako bi se dale na lep način pridobivati koristi za volilce. — tgr

Dr. A. Korošec.

Pismo iz Francije.

Dne 21. avgusta 1925.

Da si iščem zdravja, odpotoval sem v francosko Alpe. V Franciji je letos življenje jako po ceni, še bolj kakor v Italiji. To pa zaradi padanja francoske valute. Vreme je bilo prvo polovico avgusta krasno, zadnje dni pa je začel nagajati dež. Žetve so obilne kakor pri nas, vinogradi obetajo najlepšo trgatv. Vinogradništvo, ki je v Franciji na visoki stopinji, se nahaja v veliki krizi. Še staro vino ni prodano, a letos je zopet v izgledu bogata trgatv. Za to zahtevajo vinogradniki, da se znižajo železniški tarife za prevoz in izvoz vina. Po častniški poročili se sme soditi, da se bo njih terjatvi ugodilo. Vinogradniški listi tožijo tudi, da bo letos v kletarstvu veliko pomanjkanje sodov. V alpskih krajih se peča prebivalstvo, razven z vinogradništvom v višjih legah, predvsem z živinorejo, in sicer s prodajo živine ter s sirarstvom. Poslednje je zelo napredovalo, za kar so dan predpogoji ne samo z izvozom, ampak tudi z veliko potrošnjo od strani množtev turistov, ki prihajajo iz celega sveta semkaj, da občudujejo očaka vseh alpskih strmin, najvišjo goro cele Evrope, 4810 m visokega Mont-Blanca in njegove sosedje. Letos meseca julija so se napotili na Mont-Blanca tudi štirje Slovenci (prof. Janko Mlakar, tajnik SLS Gabrovšek, tajnik PZ Zor in g. Predsednik), toda le dva sta prispela na najvišjo točko, druga dva je sneg in miraz ustavil na strmih poti.

Na Francoskem se zelo širita socializem in komunizem. Ta mesec je prigrisalo okoli 80.000 francoskih

LISTEK.

Zgodbe napoleonskega vojaka.

Francoski pisal Erckmann-Chatrian; preložil Al. B.

Ozrem se na drugo stran in kaj vidim petdeset do šestdeset korakov od sebe? Starega pruskega vojaka z majhno čako, skrivljenim komolcem in velikimi, rdečimi brki, ki vise čez prašnico njegove puške. Prav name meri in mežika z očesom. Hipoma se pripognem. Isti hip čujem pok in reski nad glavo. Dobil sem jo: krtačo, glavnik in robec v čaki — vse je bila prestrelila njegova krogla. Čutil sem, kako me je mrzla stresel.

»Pa si vendar odnesel zdravo kožo!« mi je zaklical seržant ter pričel teči. Ker nisem sam hotel ostati na takem kraju, sem jo naglo ubral za njim.

Poročnik Bretonville s sabljo pod pazduho je neprestano veleval:

»Naprej! ... Naprej!«

Bolj daleč na desno je pokalo neprestano.

Naenkrat smo prišli na kraj jase, na kateri je bilo pet ali šest debelih hrastovih storov in majhna, čez in čez z visoko travo obrastla luža, a nobenega drevesa, da bi se človek skril za njim. Kljub temu so nekateri hrabro šli naprej, dokler nam seržant ni zaklical:

»Stoj! ... Prusi v bližini leže v zasedi ... Dobro glejte!«

Komaj je to rekel, že je kakih deset krogel zaživžgalo skozi vejave in streli so odmevali po gozdu. Obenem je tolpa Prusov z dolginimi koraki zbežala in bolj zadaj planila v goščo.

»Zbežali so ... za njimi!« je zavpil Pinto.

Strel skozi čako me je posvaril; zdaj sem skoro videl skozi najdebelejša drevesa. Ko je hotel seržant preko jase, oem ga pridržal za roko in mu pokazal puškino cev, ki je

sto korakov od nas na nasprotni strani luže molela iznad gostega grma.

Tovariši, ki so pristopili, so jo tudi videli. Zato je s tihim glasom ukazal seržant:

»Ti stoj tu-le, Bertha ... ne pusti ga izpred oči ... Mi drugi mu gremo za hrbet.«

Takoj so se razkropili na desno in na levo. Z name-rjeno puško sem stal za drevesom, kakor lovec na preži. Čez dve ali tri minute se je Prus, ker ni ničesar več slišal, počasi dvignil. Bil je čisto mlad človek z majhnimi, plavimi brki, čez pas ozek, dobro zadržan. Prav lahko bi ga bil ustrelil, vendar se mi je zdelo tako čudno, da bi ubil tega odkrito stoječega človeka, da sem vztrepetal. Zdaj me je opazil in odskočil. Sprožim in si oddahnem iz vsega srca, videč, da je kot jelen stekel skozi goščo.

Obenem pa je na desni in levi počilo pet ali šest strel-ov. Seržant Pinto, Cebedej, Klipfel in drugi so prihiteli, sto korakov dalje pa smo našli na tleh ležečega mladega Prusa. Ves krvav je bil okrog ust. Grozna nas je gledal in dvigal roko, kakor da bi se hotel braniti bodal. Seržant mu je rekel, šaleč se:

»Ej, nič se ne boji! Imaš že dosti!«

Nobenega ni veselilo, da bi ga končal. Le Klipfel mu je vzjel tero pipo, ki mu je gledala iz zadnjega žepa na suknji, ter je rekel:

»Že dolgo si želim pipe ... zdaj jo pa imam.«

Fizelir Klipfel, je zavpil Pinto ves iz sebe, »takoj mu dajte nazaj pipo! Kozaki so za to, da plenijo ranjence! Francoski vojak pozna kot plačo za bojevanje samo čast!«

Klipfel je pipo zalučal v stran in šli smo dalje, ne da bi se ozrli. Tako smo prišli na kraj gozdiča, ki je prenehal pod vrhom griča. Dalje proti vrhu pa je na dvesto korakov še rastle gosto grmičje. Prusi, ki smo jih zasledovali, so se bili ugnezdili v njem. Videli smo, kako so se dvigali zdaj tu zdaj tam, da bi streljali na nas, in kako so potem takoj zopet popadali.

Brez skrbi bi se bili lahko tam ustanovili, ker nam je bilo ukazano gozd zasesti in nam grmičje ni bilo nič mari. Pruski streli bi nam nič ne mogli za drevjem, kjer smo stali. Na drugem bregu griča smo čuli divjati grozen boj.

Topovski streli so pokali drug za drugim in včasih udarjali skupno kot grmenje v nevihti. Tudi zaradi tega je bilo treba ostati v gozdu. Naši častniki pa so stopili skupaj in odločili, da grmičje spada k gozdu in da moramo Pruse nagnati na vrh. Vsled tega sklepa smo na tistem mestu izgubili mnogo ljudi.

Dobili smo torej povelje, naj prepodimo sovražne streljavarke. Ker so streljali, kadar smo se jim bližali, in se potem poskrili, smo jih pričeli naskakovati, da bi ne mogli zopet nabiti pušk. Tudi naši častniki so žurno tekli naprej. Mislili smo, da bo vrhu griča konec grmičja in da bomo potem lahko po vrsti postrelili Pruse. Ko pa smo brez sapa prišli na vrh, zakliče stari Pinto:

»Huzarji!«

Izza grape sem videl prihajati kalpake (ulanske čepice). Čedalje večji so postajali, kot vihra so prihajali proti nam. Ko sem jih ugledal, sem se brez pomisleka obrnil in pričel bežati nazaj. Kljub telečaku, utrujenosti in vsemu drugemu sem delal silne skoke. Pred mano so Pinto, Cebedej in drugi tekli in skakali, kar se je dalo. Huzarske množice so delale za mano tak hrup, da so se človeku mravljinca izprehajali po hrbtu. Častniki so kričali človeška povelja, konji so prhali, sabelske nožnice so z žvenketom udarjale ob škornje, zemlja se je tresla!

Po najkrajši poti sem krenil v gozd. Mislim sem, da sem v njem, ko sem prav ob robu gozda naletel na veliko jamo, iz kakršnih kmetije jemljejo lovca za zidanje. Bila je več kot dvajset čevljev široka in štirideset do petdeset čevljev dolga. Vsled dežja, ki je lil že nekaj dni, so postali robovi sila spolzki. Ker pa sem slišal, da konji sopihajo čedalje bliže in so se mi od groze ježili lasje, sem se brez premisleka zaletel in spodaj v jami padel na hrbet, da sta mi torbica za patrone in plašč zletela preko glave. Drug fizelir moje stotnije je že ležal notri in pravkar vstajal — tudi on je mislil, da bo skočil čez njo. Isti hip sta dva v najhujšem diru prihajava huzarja na hrbtih svojih konj spozela po flovnatem bregu. Prvi od njiju, v obraz rdeč kot kuhan rak, je najprej mojega ubogega tovariša s sabljo udaril po glavi. Ko je zopet dvignil roko, da ga popolnoma konča, sem ga z vso silo sunil z bodalom v bok. Ob enem pa me je drugi usekal čez ramo, da bi me bil na

učitelj svoj pristop k socialistični strokovni zvezi. Tudi komunisti si pridobiva novih tal, to pa največ zaradi vojske v Maroku, proti kateri razvijajo komunisti po celi zemlji živahno agitacijo. Sicer sodišča zaradi te agitacije komuniste zelo strogo preganjajo, vendar narod si želi miru in zato sledi njih agitaciji. Zavedni katoličani nimajo svoje lastne politične organizacije, vendar je opaziti, da katoliška zavednost vse bolj napreduje. Število katoliških listov in njih naročnikov narašča, katoliške nepolitične organizacije se množijo, cerkve so izredno dobro obiskane, posebno po mestih in večjih krajih, in vse kaže, da se bo Francija prihodnja desetletja v glavnem razdelila v dva mogočna tabora, na eni strani brezverski, radikalen marksistični socializem, a na drugi strani dobro organiziran krščanski solidarizem. Meščanskemu nazadnjstvu, ki se še oblači tučtam v obleko liberalnega, radikalnega, samostojnega ali celo »naprednega« demokratizma, bo kakor po celi Evropi, tako tudi v Franciji, v doglednem času odklenalo.

Zanimivo je, da tudi na Francoskem vlada veliko nezadovoljstvo z vedno bolj neplodovitim, za novodobne razmere neprikladnim centralističnim parlamentarizmom splošne in enake volilne pravice. Centralistični parlamentarizem ni več kos svoji nalogi, ne čuje želj in zahtev delovnega ljudstva, nima dovoljne iniciative, se ne more prilagoditi brzemu menjavanju socialno-ekonomskih razmer, zato stopa vedno bolj v ospredje želja po stanovskih zastopstvih z iniciativo od spodaj, od pokrajin. To je tudi mišljenje francoskih marksistov socialistične in komunistične barve, ki gledajo svojo bodočnost v strokovnih zvezah (sindikatih), katere bi naj bile kot centralne organizacije legislativa in eksekutiva pokrajinskih ali oblastnih podvez.

Francoske vlade imajo velike težave z novo prizajedinjenimi pokrajinami Alzacije in Lorene, recimo kakor pri nas belgrajske vlade s Slovenci in Hrvati. Toda Francozi so pametni dovolj, da v glavnem uvažujejo novih državljanov želje, ker so se na novo pridobljene pokrajine pod Nemčijo drugače razvijale kot stari kraji, in ker se mora tudi v političnem in gospodarskem življenju upoštevati normalen prirodni razvoj. Kar so lozni, ni več zdravo. In kdor ni zdrav, je nezadovoljen. Sedaj se vlada posvetuje z delegati Alzacije in Lorene o obliki pokrajinskih (regionalnih) zastopov, ki bi se naj oživitvorili še tekoče leto.

Na Veliko Gospojnico sem obiskal grobova sv. Frančiška Saleškega in sv. Ivane Šantalske v Annecyju, v mestu, ležečem na istoimenskem jezeru. Nad njih grobovi se gradi sedaj veličastna bazilika, koje gradnja pa zaradi poveljnih denarnih razmer le počasi napreduje. Sv. Frančiška slavi katoliška dijaška mladina kot svojega patrona, in Društvo sv. Frančiška Saleškega je na Francoskem organizacija, ki mnogo skrbi za potrebe novodobne družbe. Braniti, ohraniti in oživiti sv. vero povsod, kjer je v nevarnosti, to je njen program, katerega izvaja več kot poldrugi milijon članov društvenikov. Društvo ustanavlja svobodne (tako se nazivajo na Francoskem katoliške) šole vseh vrst, vzdržuje župnijske knjižnice, podpira domače misijone in izdaja poljudno pisane knjige. Sv. Ivana Šantalska pa živi med francoskim narodom po svojem redu (kongregaciji obiskovanja Marijinega) naprej, ki zaradi svojih dobrih del, molitve in vzgoje, uživa povsod velik ugled in splošno spoštovanje. Francija je dala katoliški cerkvi veliko svetnikov in svetnic, za to smemo upati, da se ta narod ne bo izgubil v temi brezverstva.

»dvoje presekalo, ko bi ne bil imel epolet. Kljub temu bi me bil prebodel s sabljo, ko bi mu ne bil strel od zgoraj razčesnil glave. Pogledal sem kvišku in ugledal našega vojaka, ki se je bil do meč pogreznil v ilovico. Slišal je bil rezgetanje konj in preklinjanje huzarjev ter je stopil na rob jame pogledat, kaj se godi spodaj.

»Tovariši!« je rekel smejoč se. »Zadnji čas je bil!«

Trepetal sem kot šiba na vodi in nisem mogel izpregovoriti niti besede. Snel je bodalo in mi pomolil puško, da bi me izvelke. Zgoraj sem ga prijel za roko in rekel:

»Rešili ste me . . . kako se pišete?«

Odgovoril mi je, da se piše Žan Pjer Vincent. Od takrat sem si večkrat mislil, da bi bil zelo srečen, ako bi mu mogel s čim ustreči, če bi se še kedaj naključno sestel s tem možem. Dva dni pozneje pa je bila druga bitka pri Lipskem, potem pa umikanje preko Hanaua, in nikdar več ga nisem videl.

Seržant Pinto in Cebedej sta prišla malo pozneje. Cebedej mi je rekel:

»Midva sva imela še srečo za sedaj, Jože. Zadnja dva Pjalsburžana sva pri bataljonu . . . Klipfelna so huzarji posekali.«

»Ali si videl?« sem ga vprašal prestrašen.

»Sem. Dobil je več kot dvajset udarcev s sabljo. Cebedej Cebedej je vpil.«

Po kratkem premolu pa je pristavil:

»To je grozno, če človek sliši na pomoč klicati prijatelja izza mladih let, pa mu ne more na pomoč . . . Pa jih je bilo preveč . . . obkolili so ga.«

Ta dogodek nas je užalostil. Domovina nam je zopet prišla na misel. Predstavljal sem si Klipfelno babico, kadar zve o njegovi smrti. Ta misel mi je tudi vzbudila spomine na Katarino.

Odkar so bili napadli huzarji pa do noči je ostal naš bataljon na istem mestu in streljaval s Prusi. Mi smo jih ovirali, da niso mogli zasesti gozda, oni pa nas, da nismo prišli do vrha. Drugi dan smo zvedeli, zakaj. Ta grič namreč gospoduje vsemu teku Parthe. Veliki topniški ogenj, ki smo ga slišali, je prihajal od divizije Dombrowskega, ki je bila napadla levo krilo pruske armade in je hotela priti na pomoč generalu Marmontu v Möckernu.

V Francoskih listih se le malo piše o dogodkih v Jugoslaviji. Ta mesec so dosedaj zabeležili edino le obisk kraljeve dvojice v Zagrebu. Navadni ljudje ne poznajo Jugoslavije, pa tudi med inteligenco ne veliko število.

Novi lovski zakon?

Škodljivo divjačino hočejo gojiti.

Ze delj časa se slišijo glasovi, da bi gospodski in mestni lovci radi dobili vse občine kot lovišča v svoje roke in svojo neomejeno oblast. Lansko leto se je raznesla vest, da je v ministrstvu za šume pripravljen zakonski načrt, po katerem bi se vsi dosednji lovski zakoni ukinili ter bi se ali cela država, ali pa vsaj cele pokrajine proglasile kot eno skupno lovišče. Po tem zakonu bi baje imeli lovsko pravico samo organizirani lovci (mestna gospoda).

Tak lovski zakon bi bil skrajno škodljiv občinam, kmetu, pa tudi posameznikom. Občine bi izgubile tisto svoto, katero danes dobijo potom dražbe oziroma oddaje občinskega lova v zakup. Mestna lovska gospoda bi gojila in redila toliko divjačine, da bi zajci, fazani in druge velika in mala divjačina delala na polju, v vino-

gradu in sadonosniku veliko škodo. Gospodski lovci pa hočejo tudi kmetom, ki imajo radi obsežnosti svojega posestva (na Stajerskem 200 oralov) lastno lovišče, vzeti to pravico. Če se nakana mestnih lovcev posreči, potem bodo priprosti kmetijski lovci od lova takorekoč izključeni. To so slabe strani novega lovskega zakona. Dobrih pa v tem načrtu sploh ni. Namreč takih, ki bi občinam in ljudstvu prinesle kake koristi ali ugodnosti.

Poglejmo, kako si gospodski lovci to zamišljajo! V »Jutru« št. 186 z dne 12. avgusta 1925 je objavljen članek »Gibanje lovcev v mariborski oblasti«. V tem članku piše nek mestni lovec med drugim sledeče: Ze dolgo časa se dela na to, da dobimo enoten lovski zakon za vso kraljevino. Ta lovski zakon, temelječ na zakupni podlagi, naj bi določal tudi obligatorično članstvo vseh lovcev pri oblastnih organizacijah. In kakor ne sme zdravnik izvrševati zdravniške prakse, dokler ni vpisan v imenik pristojne zdravniške zbornice, tako ne bi smel dobiti tudi nobeden lovec državne lovske karte in torej tudi ne loviti, dokler ni vpisan v pristojno lovsko organizacijo. Ta organizacija pa bi imela na eni strani svoje lovske zaupnike (torej zopet »špiceljni«!), ki bi po deželi pazili na to, da se lov pravilno izvršuje itd., to je ne samo, da se divjačina lovi, marveč tudi goji in tako povzdigne naša domovina v pravo lovsko pokraji-

Gospa!

Tudi jaz Vam priporočam to milo z znamko »GAZELA«. Moje perilo se kar blešči, gotova sem pa tudi že zdavnaj. Tudi Vi boste dosegli to z uporabo »GAZELA« mila.

GAZELA MILO

Tam pri Möckernu je zadrževalo dvajset tisoč Francozov osemdeset tisoč Blücherjevih mož v neki grapi, pri Wachau pa se je borilo stoipetdeset tisoč Francozov proti dvesto tisoč Avstrijcev in Rusov. Streljalo je čez petnajst sto topov. Naše streljanje iz pušk pri Wideritzu se je slišalo proti onim kakor brnenje čebele v viharju. Včasih smo celo na obeh straneh ustavili streljanje, da smo poslušali . . . Ta boj se mi je zdel nekaj groznega in obenem nadnaravnega. Zrak je bil poln smodnikovega dima, zemlja se nam je tresla pod nogami. Stari vojaki, n. pr. Pinto, so rekli, da kaj takega še niso slišali.

Proti šesti uri je od leve strani pridiral štabni častnik in polkovniku Lorainu prinesel povelje. Takoj nato so zatrobili k umiku. Bataljon je bil vsled napada pruskih huzarjev in streljanja iz pušk izgubil šestdeset mož.

Bila je že noč, ko smo zapustili gozdič. Med vozovi s smodnikom, raznimi vozili, vračajočimi se armadnimi zbori, posameznimi, razkropljenimi oddelki in bolniškimi vozovi, ki so čez dva mosta prehajali na drugo stran, smo morali čakati še dve uri, predno smo prišli na vrsto. Nebo je bilo oblačno, v daljavi se je zdaj in zdaj še slišalo grmenje topov, a končane so bile tri bitke. Sicer se je govorilo, da smo Ruse in Pruse premagali na drugi strani Lipskega pri Wachau. Tisti, ki so se vračali od Möckerna, pa so bili mračni in slabe volje. Nihče ni zaklical kakor po zmagi: »Živio cesar!«

Ko smo bili končno na drugi strani, je marširal bataljon pol ure daleč ob Parthi do vasi Schönefeld. Noč je bila vlažna. Od utrujenosti so se nam zapirale oči, s počasnim korakom smo šli s puškami na ramah in povešenimi glavami dalje v temo.

Za nami je še vedno trajalo defuriranje od Möckerna vračajočih se topov, vozov s smodnikom in prtijago ter raznih čet. Včasih so klicili in kletvice trenskih vojakov in topništva, ki se je skušalo preriti, pregluševali splošni hrup. Polagoma pa se je porazgubil ta vrišč. Slednjič smo prišli do pokopališča, kjer so nam ukazali raziti se in zložiti puške.

Sele zdaj sem dvignil pogled in v mesečini ugledal Schönefeld. Kolikokrat sem tam sedel v mali gostini »Zimmerom« v uti očeta Bintera, jedel dobro pečenko in pil

belo vino, ko je bilo solnce še toplotno in se je okrog nas svetlikalo poletno zelenje! . . . Teh časov ni bilo več!

Razpostavile so se straže in nekaj mož je odšlo v vas po drva in živila. Naslonil sem se ob cerkveni zid in zaspal. Okrog treh zjutraj me je nekdo zbudil.

»Jože«, je rekel Cebedej, »pojdi k nam in pogrej se. Če boš tu čepel, boš nazadnje še mrzlico dobil.«

Kakor pijan od utrujenosti in bolečin sem vstal. Gost, tenak dež je padal z neba. Tovariši me je vlekel k ognju, ki se je vsled dežja kadil in puhal. A ogenj je bil samo za oko — grel ni. Ko pa mi je bil Cebedej dal požirek žganja, nisem več čutil hudega mraza in sem opazoval šatorske ognje, ki so plapolali na drugi strani Parthe.

»Prusi se grejejo«, je rekel Cebedej. »Zdaj so v našem gozdu.«

»Ubogi Klipfel«, sem odgovoril, »tudi leži tam dol, njega ne zebe več.«

Zobje so mi šklepetali. Te besede so naju zopet užastile. Čez nekaj časa me je vprašal Cebedej:

»Ali se še spominjaš črnega traka, ki ga je nosil na klobuku v dan nabora? — »Vsi smo zapisani smrti, kakor vsi drugi ruske armade!« je vpil . . . »Črn trak bom nosil . . . Žalujemo sami za seboj!« . . . Njegov mali brat pa je rekel: »Ne, Jakob, jaz pa ga nočem!« Plakal je, a Klipfel je vendarle vzel trak: huzarje je bil videl v sanjah.

Med tem, ko je govoril Cebedej, sem se zopet spomnil vsega tega in tudi videl malopridneža Pinakla na trgu, kako je črn trak vihtel nad glavo in kričal nad mano: »Hej, šepavec, lepega traku ti je treba, traku za tiste, ki so se izsrečkali. Sem pojdi!«

Ta spomin in mraz, ki me je izpreletaval do mozga, je napravil, da mi je zavrelo po žilah. — Nikdar več se ne vrneš domov, sem mislil sam pri sebi. — Pinakel je imel prav . . . vsega je konec! — Spomnil sem se Katarine, tete Marjete in dobrega gospoda Gulderna ter preklinjal tiste, ki so bili vzrok, da sem prišel sem.

Okrog štirih zjutraj, ko se je pričelo daniti, je prišlo nekaj voz z živili. Razdelili so nam kruh, tudi nekaj mesa in žganja je dobil vsak.

Dež je bil prenehal. Kuhali smo pod milim nebom, a nič me ni ogrelo.

(Dalje prihodnj.)